

Asia: VN/20266/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta ammatillisen koulutuksen valintaperusteasetuksen muuttamisesta

Asia: Lausunto ehdotuksesta kumota valintaperusteasetuksen 19 §:n 2 momentti ja muuttaa 20 §:n 1 momenttia siten, että oppimisvaikeudet poistetaan harkinnanvaraisen valinnan perusteista.

Lausunnonantajat: Järvenpään peruskoulujen oppilaanohjaajat

Päivämäärä: 30.9.2025

Lausunto:

Me allekirjoittaneet peruskoulun oppilaanohjaajat vastustamme ehdotettua muutosta, jonka mukaan oppimisvaikeudet poistettaisiin harkinnanvaraisen valinnan perusteista ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa.

Perustelut:

Yhdenvertaisuuden vaarantuminen

Oppimisvaikeudet ovat yksilöllisiä ja monimuotoisia, eivätkä ne aina näy päättötodistuksen arvosanoissa. Harkinnanvarainen valinta on ollut tärkeä väylä niille nuorille, joiden oppimisen haasteet eivät tule esiin pelkästään numeerisessa arvioinnissa. Poistamalla tämä mahdollisuus vaarannetaan oppilaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin.

Syrjäytymisriskin kasvu

Oppilaat, joilla on oppimisvaikeuksia, ovat jo valmiiksi riskissä jäädä koulutusjärjestelmän ulkopuolelle. Harkinnanvaraisen valinnan oppimisvaikeuksien perustelun poistaminen voi johtaa siihen, että osa nuorista ei saa opiskelupaikkaa lainkaan, mikä lisää syrjäytymisen riskiä.

Oppimisen tuen uudistusten keskeneräisyys

Vaikka perusopetuslain muutoksella (1090/2024) on vahvistettu oppimisen ja koulunkäynnin tukea, uudistus tuli voimaan vasta 1.8.2025 ja osa sen vaikutuksista vasta 2026 (esim. 20 i §). Uudistuksessa on luovuttu kolmiportaisesta tuesta ja siirrytty ryhmäkohtaisiin ja oppilaskohtaisiin tukimuotoihin (Perusopetuslaki 628/1998, 4a luku: 20 a–20 i §). Käytännön toteutus ja resursointi ovat kuitenkin vielä kesken, eikä uudistus yksin takaa riittävää tukea kaikille oppilaille. Harkinnanvarainen valinta toimii tässä siirtymävaiheessa tärkeänä turvaverkkona. Toiselle asteelle oppimisen tuen lainsäädännön uudistuksen voimaantulo on vasta edessä 1.8.2026 alkaen ja tämän vuoksi on selkeästi oppimisen tuen kokonaisuudistus vielä kesken.

Ammatillisen koulutuksen soveltuvuus oppimisvaikeuksista kärsiville

Ammatillinen koulutus tarjoaa käytännönläheisen oppimisympäristön, joka soveltuu monille oppimisvaikeuksista kärsiville nuorille. Harkinnanvarainen valinta mahdollistaa sen, että myös ne nuoret, joiden vahvuudet eivät näy peruskouluissa käytetyssä, usein kirjallisten kokeiden ja tuotosten arvosanoja painottavassa arvioinnissa, voivat päästä koulutukseen ja löytää paikkansa yhteiskunnassa.

Koulutuksen järjestäjän asiantuntemuksen hyödyntäminen

Harkinnanvarainen valinta antaa koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden arvioida hakijan soveltuvuutta ja tuen tarvetta kokonaisvaltaisesti. Oppimisvaikeudet eivät katoa hakijalta toiselle asteelle siirryttäessä. Tämä paikallinen harkinta on tärkeä osa yksilöllistä ja oikeudenmukaista opiskelijavalintaa.

Yhteenveto

Ehdotettu muutos heikentäisi merkittävästi niiden nuorten asemaa, jotka tarvitsevat yksilöllistä tukea ja joustavuutta koulutuspolullaan. Esitämme, että oppimisvaikeudet säilytetään valintaperusteasetuksen 20 §:n mukaisena perusteena harkinnanvaraiselle valinnalle, jotta voidaan turvata oppilaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet ja ehkäistä syrjäytymistä

Hirsimaa Jenni

Järvenpään kaupunki - Perusopetus/Järvenpään kaupungin perusopetuksen
oppilaanohjaajat